

BEZOEKADRES

Koningskade 40
2596 AA Den Haag
070 351 97 51
Nederland

POSTADRES

Postbus 93218
2509 AE Den Haag
Nederland

datum	ons kenmerk	contactpersoon
17 september 2024	123447/BT	Jantine Haverkamp
betreft	uw kenmerk	e-mail
Update toestroomgebiedenkaart en - bronnenanalyse		jhaverkamp@uvw.nl

Geachte leden,

Afgelopen tijd zijn de waterschappen gevraagd gegevens te leveren voor onderzoeken als onderdeel van het proces om te komen tot het 8^e actieprogramma van de Nitraatrichtlijn. Middels deze brief wil ik u op de hoogte stellen van die uitvragen aan de waterschappen. Daarnaast verzoek ik u om zorg te dragen dat ook uw waterschap ambtelijk reactie geeft op de vraag of de toestroomgebiedenkaart voor uw beheersgebied juist is geüpdatet en of de kaart bruikbaar is voor de update van de landelijke bronnenanalyse.

Het huidige 7^e NAP en derogatie eindigen eind 2025, per 2026 zal het 8^e NAP uitgevoerd worden. De eerste stappen voor het opstellen van het 8^e NAP zijn onderzoeken uitvoeren en ambtelijke en bestuurlijke gesprekken met stakeholders. Het beoogde proces staat geschetst in de [Kamerbrief](#) van de Minister van LNV van 26 juni 2024.

In de Commissie Waterketen en Emissies (CWE) van 31 mei jl. is gesproken over gegevens delen voor de update van de toestroomgebiedenkaart en de update van de landelijke bronnenanalyse, beide uitgevoerd door WEnR in opdracht van het ministerie LNVN. Inhoudelijk vindt afstemming plaats met leden van de themagroep landbouwemissies.

Toestroomgebiedenkaart

In 2023 is aan de waterschappen gevraagd om te reageren op een concept kaart van onderzoekers van Wageningen Environmental Research (WEnR) die Nederland in zogenaamde toestroomgebieden verdeelt om Nutriënten verontreinigde (NV) gebieden aan te kunnen wijzen op een kleiner schaalniveau dan waterschapsbeheersgebieden. Naar aanleiding van discussies over de gedateerdheid van de data met betrekking tot landbouwbelasting uit de gebruikte landelijke bronnenanalyse – data van 2010-2013 – heeft de minister van LNV toegezegd de landelijke bronnenanalyse te zullen updaten. Onderdeel van deze update is het updaten van de toestroomgebiedenkaart zodat deze geschikt is voor de landelijke bronnenanalyse. WEnR voert de opdracht uit en heeft deze zomer afstemming gezocht met de waterschappen over de toestroomgebiedenkaart. Deze kaart is bijna gereed en wordt voorgelegd aan de waterschappen voor een laatste inhoudelijke check. Graag ontvangen wij uiterlijk 1 oktober per e-mail een ambtelijke reactie per

waterschap of de toestroomgebiedenkaart voor uw beheersgebied juist is geüpdatet en of de kaart bruikbaar is voor de update van de landelijke bronnenanalyse. Uw reactie kunt u sturen naar jhaverkamp@uvw.nl.

De Unie zal een schriftelijke reactie naar het ministerie van LNVN sturen om commitment uit te spreken over het proces en het gebruik van de kaart. Er vindt geen bestuurlijke vaststelling van de kaart binnen de vereniging plaats omdat het een technisch inhoudelijke kaart is. De CWE-leden worden op 4 oktober geïnformeerd over de totstandkoming van de kaart en de betrokkenheid van de waterschappen.

Voor meer informatie over het doorlopen proces om tot een geüpdatete toestroomgebiedenkaart te komen verwijst ik u naar bijlage 1 op pagina 3.

Uitgangspunten en uitvraag voor landelijke bronnenanalyse

Na vaststelling van de geactualiseerde toestroomgebiedenkaart kan WEnR de modelwerkzaamheden uitvoeren voor de landelijke bronnenanalyse. Voor het updaten van de landelijke bronnenanalyse worden ook gegevens gevraagd van de waterschappen. Op 2 september heeft WEnR de uitvraag per e-mail verstuurd naar de inhoudelijke betrokkenen. Ons verzoek aan de leden is om zo goed mogelijk WEnR te voorzien van de benodigde informatie en in overleg te gaan met de onderzoekers van WEnR als er problemen voordoen.

5 september jl. heeft een bestuurlijk overleg met de minister van LNVN, IenW, IPO en Unie plaatsgevonden. Tijdens dit overleg zijn de uitgangspunten update landelijke bronnenanalyse vastgesteld (zie bijlage 2 op pagina 4). De Unie is tevreden dat de punten die zijn ingebracht in de CWE vergadering van 31 mei jl. en een ambtelijke sessie op 27 juni jl. zijn meegenomen en hebben geleid tot gewijzigde uitgangspunten voor de bronnenanalyse. Door de Unie is daarnaast benadrukt dat voor deze exercitie capaciteit benodigd is bij de waterschappen en dat het afhankelijk is van de uitvraag of alle data geleverd kan worden. In de uitgangspunten is o.a. opgenomen dat er controlestappen van de verwerking van de aangeleverde data met de waterschappen plaatsvinden.

Ik hoop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de uitvragen van WEnR, mede namens het ministerie van LNVN, om de landelijke bronnenanalyse te actualiseren met de gegevens van de waterschappen.

Met vriendelijke groet,

Meindert Smallegenbroek

Bijlage 1. Proces update toestroomgebiedenkaart

In 2023 heeft Wageningen Environmental Research (WEnR) de opdracht gekregen van het ministerie LNV om Nederland in zogenaamde toestroomgebieden verdeelt om Nutriënten verontreinigde (NV) gebieden aan te kunnen wijzen op een kleiner schaalniveau dan waterschapsbeheersgebieden. Aan de waterschappen is toen gevraagd om te reageren op een concept kaart van onderzoekers van WEnR. De toestroomgebiedenkaart is zo goed mogelijk afgestemd op de KRW-waterlichamen, waardoor de monitoringsgegevens vanuit de KRW gebruikt konden worden voor de aanwijzing van NV-gebieden. Vanwege het korte tijdsbestek en gemaakte keuzes gericht op het aanwijzen van NV-gebieden hebben we disclaimer aan de kaart toegevoegd met de strekking dat de toestroomgebiedenkaart voor andere doelen of gebruik eerst afgestemd dient te worden met de waterschappen. De rapportage van de toestroomgebiedenkaart uit 2023 is gepubliceerd op de [website](#) van WEnR.

Naar aanleiding van discussies over de gedateerdheid van de data met betrekking tot landbouwbelasting uit de gebruikte landelijke bronnenanalyse – data van 2010-2013 – heeft de minister van LNV toegezegd de landelijke bronnenanalyse te zullen updaten. Onderdeel van deze update is het updaten van de toestroomgebiedenkaart zodat deze geschikt is voor de landelijke bronnenanalyse. Wij hebben gevraagd om een update van de kaart om deze toepasbaar te maken voor de landelijke bronnenanalyse. WEnR voert de opdracht uit en heeft afstemming gezocht met de waterschappen over de toestroomgebiedenkaart. 15 juli jl. heeft WEnR een nieuwe versie van de toestroomgebiedenkaart verstuurd naar de waterschappen. Waterschappen hebben hydrologische wijzigingen met de WEnR afgestemd. De wijzigingen betreffen o.a. kleinere deelgebieden voor de bronnenanalyse om later tot toestroomgebieden geclusterd te worden, gebieden aan randen van waterschappen en gebieden die afwateren op rijkswateren. WEnR heeft de aanpassingen doorgevoerd en stuurt uiterlijk 20 september de laatste versie van de toestroomgebiedenkaart met toelichting over de doorgevoerde wijzigingen door WEnR naar de waterschappen voor een laatste inhoudelijke check.

Graag ontvangen wij uiterlijk 1 oktober per e-mail een ambtelijke reactie per waterschap of de toestroomgebiedenkaart voor uw beheersgebied juist is geüpdatet en of de kaart bruikbaar is voor de update van de landelijke bronnenanalyse.

De Unie zal een schriftelijke reactie naar het ministerie van LNV sturen om commitment uit te spreken over het proces en het gebruik van de kaart. Er vindt geen bestuurlijke vaststelling van de kaart binnen de vereniging plaats omdat het een technisch inhoudelijke kaart is. De CWE-leden worden op 4 oktober geïnformeerd over de totstandkoming van de kaart en de betrokkenheid van de waterschappen.

In het bestuurlijk overleg van 5 september jl. met de ministeries LNV, IenW, IPO en Unie is bevestigd dat het ministerie van LNV vooraf met de waterschappen bespreekt als het gebruik van de kaart voor andere doeleinden wordt gebruikt. Het ministerie van LNV heeft in het bestuurlijk overleg dank uitgesproken voor de inzet en geleverde kennis van de waterschappen om tot deze kaart te komen.

Bijlage 2. Uitgangspunten actualisatie bronnenanalyse

Versie d.d. 29-08-2024

Omschrijving en doel traject:

- Het doel van dit traject is de bestaande landelijke bronnenanalyse te actualiseren met recente data en op een fijner detailniveau. Een deel van dit traject is de update van een toestroomgebiedenkaart die hierbij gebruikt gaat worden.
- In het BO Actualisatie bronnenanalyse en alternatieve fosformaatregelen van 24-4-2024 is besloten dat het traject voor de actualisatie bronnenanalyse op tempo worden doorgezet gezien het grote belang voor de KRW, het 8e Actieprogramma Nitraatrichtlijn én de sector. De geactualiseerde bronnenanalyse wordt afgestemd op de resultaten van de Tussenevaluatie KRW en kan een bijdrage leveren het behalen van de KRW-doelen.
- Er wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van data, gebieds- en systeemkennis die is ontsloten en regionale bronnenanalyses. De meeste gebieden beschikken over een eerder uitgevoerde regionale bronnenanalyse door WEnR. WEnR gaat met waterschappen en provincies, die geen of door een andere partij uitgevoerde regionale bronnenanalyses beschikbaar hebben, in overleg om data en kennis uit te wisselen. Hierdoor kan de landelijke bronnenanalyse verfijnd worden. Dit betekent dat de wens tot een volledig uniforme aanpak voor de landelijke actualisatie wordt losgelaten en de landelijke bronnenanalyse meer gebied specifiek wordt. Wijzigingen t.o.v. de uniforme aanpak worden geduid in de rapportage van WEnR.
- De geactualiseerde bronnenanalyse zal worden gebruikt voor de voorbereidingen van het 8^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn en voor een eventuele actualisatie van de aanwijzing van Nutriënten Verontreinigde gebieden (*of en hoe NV-gebieden voortgezet worden, is nog niet vastgesteld*)
- Het uiterste moment waarop de actualisatie van de bronnenanalyse beschikbaar moet zijn is de fase van het bepalen van het doelgat en effectiviteit van de doorgerekende maatregelpakketten in de ex-ante analyse en milieueffectrapportage van het 8^e Actieprogramma (benodigd eerste kwartaal 2025).
- De uitgangspunten en planning voor de actualisatie bronnenanalyse worden ambtelijk voorbesproken tussen LNV, IenW, UvW en IPO.
- LVVN verzorgt de opdracht naar WEnR om de landelijke bronnenanalyse te actualiseren is daarmee ook verantwoordelijk voor deze opdracht.
- De waterschappen en provincies leveren gegevens aan en zijn verantwoordelijk voor deze gegevens en waar deze bruikbaar voor zijn. Waterschappen en provincies ontvangen van WEnR de resultaten voor een feedback en controle.
- Het rijk (MLVVN in afstemming met MIenW) is verantwoordelijk voor de toepassing van de geactualiseerde bronnenanalyse (8^e Actieprogramma Nitraatrichtlijn en KRW (indien qua fasering haalbaar).

Uitgangspunten

- Het schaalniveau van de actualisatie is in eerste instantie toestroomgebieden van KRW-waterlichamen. Hierbij zal gebruik worden gemaakt van de geactualiseerde en vastgestelde toestroomgebiedenkaart (versie oktober 2024). Deze toestroomgebiedenkaart is een update van de kaart versie najaar 2023. wordt alleen gebruikt voor de update van de bronnenanalyse. Indien de toestroomgebiedenkaart voor andere doeleinden wordt ingezet, zal hierover door LVVN afstemming worden gezocht met de waterschappen/UvW.
- Indien de onzekerheid van de bronnenanalyse op dat schaalniveau te hoog is (op basis van uitkomsten onzekerheidsanalyse die als onderdeel van de opdracht zal worden uitgezet), kan overwogen worden te gaan clusteren. Deze stap zal dan bestuurlijk worden voorgelegd aan de betrokken partijen.
- Er wordt gewerkt met de schematisering van de waterstromen voor de periode 2017–2022. Dit zal ook gedaan worden voor de beschikbare regionale detailanalyses. Hierbij kan het dus zijn dat de bestaande input van de bronnenanalyse wordt door geprojecteerd naar de periode 2018-2022. Er wordt gekeken naar N-totaal en P-totaal.
- Voor de hydrologische schematisering zal gebruik gemaakt worden van de schematiseringen zoals blijkt uit de regionale analyses. Waar deze niet beschikbaar zijn (of tijdig komen), gebruikt WEnR hun eigen expert knowledge. De wijze waarop dit wordt gedaan, wordt door WEnR toegelicht in de rapportage.

- Waterschappen zijn afhankelijk van de uitvraag van WEnR welke data, gebieds- en systeemkennis voor een nog te stellen deadline geleverd kan worden. UvW zal de waterschappen zo goed mogelijk informeren om de benodigde gegevens te verzamelen.
- Partijen die al wel een bronnenanalyse beschikbaar hebben, dragen de gegevens over aan de WEnR.
- De gebieden waar andere modellen zijn gebruikt, moeten worden omgezet naar de ECHO methodiek. Dit zal WEnR verzorgen.
- De standaard bronnen zullen worden bepaald, waarbij de bron agrarische en achtergrond belasting ook wordt uitgesplitst in actuele en historische mestgiften, mestverlies naar sloten, erfafspoeling, glastuinbouw, en (waar mogelijk) depositie op het landoppervlak, kwel vanuit de diepere ondergrond, natuurlijke uitloging en mineralisatie. Ook wordt input van watervogels meegenomen.

Technische uitwerking:

- Voor de vaststelling van toestroomgebiedenkaart wordt uitgegaan van de situatie in het zomerhalfjaar. Hiermee wordt aangesloten bij de gangbare werkwijze voor andere trajecten (KRW tussenevaluatie, aanwijzing NV-gebieden).
- Zowel voor het zomerhalfjaar als jaargemiddelde en het winterhalfjaar worden nutriënten balansen berekend.